

Planter

Registreringsnet uge 21: Skadegørere i vinter- og vårsæd samt rajgræs, roer og kartofler

Evt. svampebekæmpelse i vinterbyg skal nu afsluttes. I hvede er der behov for bekæmpelse af Septoria. Vær obs på sprøjtefristen for Balaya, som er vækststadiet 40.

Analyse

24. maj 2022
Opdateret 27. maj 2022

Registrering af svampesygdomme i korn

Ved angivelse af vejledende bekæmpelsestærskler for svampesygdomme i korn nedenfor er det forudsat, at der i de tidlige vækststadier medtælles angreb på hele planten og fra og med vækststadiet 32 (2 knæ udviklet) medtælles kun angreb på de 3 øverste fuldt udviklede blade af hovedstrå.

Fra vækststadiet 45 bedømmes yderligere procent dækning på faneblad og 2. øverste blad.

Tystofte bedømmer nu løbende angreb af svampesygdomme i forskellige kornsorter, og bedømmelserne kan følges på 2022 – [TystofteFonden](https://www.tystofte.dk/resultater/observationsparceller/2022-2/) (<https://www.tystofte.dk/resultater/observationsparceller/2022-2/>)

6. registrering af svampesygdomme i vintersæd

Vinterbyg

6. registrering er foretaget. Bygrust er nu mere udbredt end skoldplet, og angrebet af bygrust har bredt sig en del i den forløbne uge. Skoldplet har bredt sig mindre, men nedbøren den seneste tid vil fremme udviklingen.

Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter ved over 10 procent angrebne planter frem til vækststadiet 65 (blomstring). Der er udløst bekæmpelse af bygrust i knap 60 procent af de ubehandlede marker med sorten Kosmos. Sorten har 4 i modtagelighed (ekstrem modtagelig). Der er også udløst bekæmpelse af bygrust i ca. 15-40 procent af de ubehandlede marker med øvrige sorter, dog er der denne uge ikke udløst bekæmpelse i nogen af markerne med LG Globetrotter.

Mest skoldplet er fortsat fundet i Neptun og Bordeaux. Behovet for bekæmpelse af skoldplet fastlægges ved at optælle dage med nedbør. I sorterne Neptun (ekstrem modtagelig) og modtagelige sorter (Comeback, Valerie, Bordeaux, KWS Patriot, KWS Wallace) anbefales bekæmpelse ved over 10 procent angrebne planter og mindst 3 dage med nedbør frem til stadiet 39 og ved mindst 6 dage med nedbør i vækststadiet 40-65 (blomstring). I marker med forfrugt byg og samtidig reduceret jordbearbejdning er tærsklen lavere.

Det gennemsnitlige vækststadiet er 63 (under blomstring), mens de længst udviklede marker er afblomstrede (vækststadiet 69).

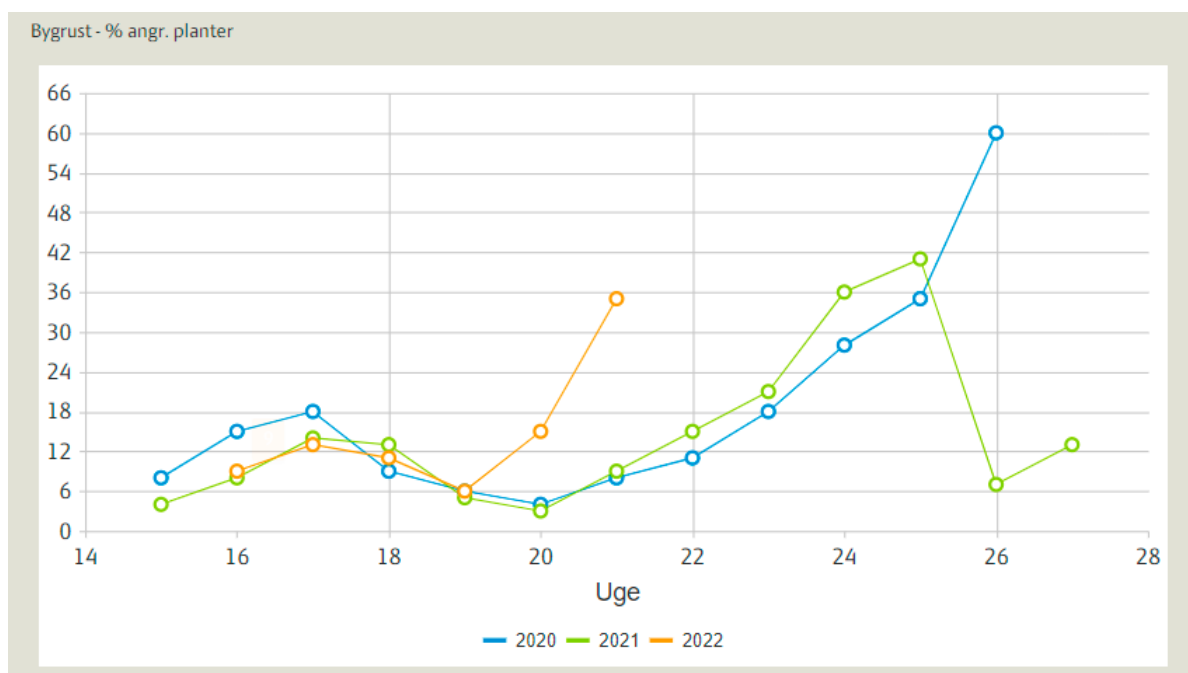
Ved behov for svampebekæmpelse omkring skridning anbefales Propulse-holdige løsninger, hvor dosis fastlægges efter smittetryk. Anvend i intervallet 0,25-0,45 l Propulse blandet med f.eks. 0,2-0,25 l Orius Max. Vær ved brug af midler med nye etiketter og navne opmærksom på de nye triazolregler.

Evt. svampebekæmpelse i vinterbyg skal nu afsluttes. Sprøjtefristerne er eksempelvis for Propulse vækststadiet 61 (begyndende blomstring), for Orius Max vækststadiet 69 (afblomstring) og for Comet Pro st. 59 (gennemskridning).

Her ses udviklingen i vækststadier i vinterbyg i registreringsnettet de senere år:

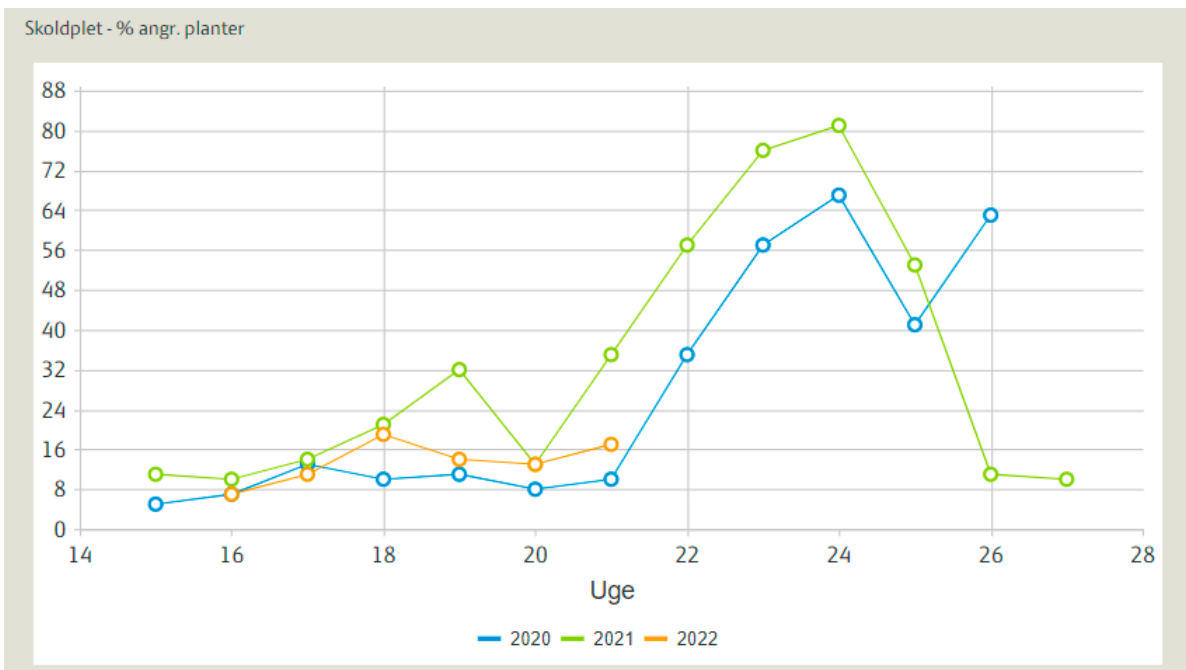
Uge-nr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
17			31	30	30	31	29	32	31	30	31
18	31	25	34	31	31	32	32	37	32	31	34
19	35	28	38	35	35	36	36	43	38	35	41
20	41	31	47	42	48	45	46	48	46	44	50
21	50	42	55	49	58	56	61	59	52	51	63
22	62	50	63	59	66	66	66	68	63	60	
23	67	58	70	64	72	71	74	69	68	67	

I figur 1-2 ses udviklingen af bygrust og skoldplet pt. i vinterbyg i forhold til de to foregående år.

Figur 1. Udviklingen af bygrust pt. i vinterbyg i forhold til de to foregående år. Registreringsnettet er stoppet i uge 26, og data er derfor usikre på dette tidspunkt.

Figur 2. Udviklingen af skoldplet pt. i vinterbyg i forhold til de to foregående år. Registreringsnettet er stoppet i uge 26, og data er derfor usikre på dette tidspunkt.

Foto 1. Bygrust på øvre blad i ubehandlet i vinterbygssorten Valerie fotograferet 23. maj 2022 af Irene Skovby Rasmussen, VKST.

Vinterhvede

6. registrering er foretaget. Der er ikke fundet gulrust eller brunrust. Der er fra praksis 4. maj meldt om fund af gulrust (spredte angreb) i en mark med Heerup på den nordlige del af Samsø. Der er 19. maj også meldt om kraftige angreb af gulrust i den ældre meget modtagelige sort Kalmar ved Randers. Gulrust kan trives i næsten alt slags vejr, så det er sorterens modtagelighed, som er afgørende.

De mest modtagelige af de nuværende mest dyrkede sorter har 2 (modtagelig) i modtagelighed overfor gulrust, mens de tidligere dyrkede sorter Benchmark og Kalmar havde 4 (ekstrem modtagelig) hhv. 3 (meget modtagelig) i modtagelighed. Heerup dækker 8,3 procent af hvedearealet, KWS Extase 6,9 procent og KWS Lili 1,5 procent af hvedearealet. Vær derfor opmærksom på evt. gulrust i disse sorter. Evt. angreb udvikler sig langsommere i disse sorter end i de mere modtagelige sorter.

Der er udløst meldugbekæmpelse i 1 procent af markerne og i forskellige sorter. Meldug bekæmpes i modtagelige sorter ved over 25 procent angrebne planter frem til vækststadiet 40, og bekæmpelse er således snart ikke længere aktuel i markerne.

Angrebene af Septoria er pt. svagere end normalt grundet det tørre forår, men nedbør den senere tid har medført smitte, så bekæmpelse anbefales omkring vækststadiet 39, såfremt det ikke allerede er sket. Angrebene af Septoria vil vise sig ca. 3 uger efter smitten/nedbøren.

Der er to modeller til risikovurdering af Septoria. Se oversigt 1 nedenfor. I sorten Pondus og sortsblandingerne Allround Mix og Power Mix optælles først risikoperioder (nedbør eller varighed bladfugt) fra st. 37, og der udløses tidligst sprøjtning i st. 39. Da der dog også ønskes anvendt Balaya i disse sorter (sprøjtefrist for Balaya er vækststadiet 40), anbefales behandling også nu i disse sorter, men dosis kan reduceres i forhold til mere modtagelige sorter.

Der anbefales 0,4-0,6 l Balaya ved fanebladssprøjtningen afhængig af sort og nedbørmængder, hvor det er vigtigt at være opmærksom på, at sprøjtefristen for Balaya er vækststadiet 40. I vækststadiet 40 er fanebladet fuldt udviklet, og det er lige før fanebladets bladskelede begynder at strække sig. De laveste doser anbefales i de mindst modtagelige sorter og områder med mindst nedbør. I sorter med 3 i modtagelighed (kun lidt udbredte sorter, se oversigten) og meget nedbør over flere dage kan anvendes op til 0,7 l Balaya.

Oversigt 1. To modeller for Septoria til beslutningsstøtte:

Modtagelighed Septoria (0-3)	Sorter	Nedbør (over 1 mm)*	Timer i træk med bladfugt**
1	Pondus, Allround Mix, Power Mix	5 dage fra st. 37	20 fra st. 37
2	Informer, Heerup, Rembrandt, KWS Extase, Kvium, Momentum, RGT Saki, KWS Colosseum, Wheat Mix 221	4 dage fra st. 32	20 fra st. 32
3	Chevignon, Graham, KWS Lili, LG Skyscraper	4 dage fra st. 32	20 fra st. 32

* I st. 45-59 udløses også bekæmpelse ved over 10 procent planter med angreb på 3. øverste fuldt udviklede blad.

** Time med bladfugt:RH over 85 pct. eller over 0,2 mm nedbør.

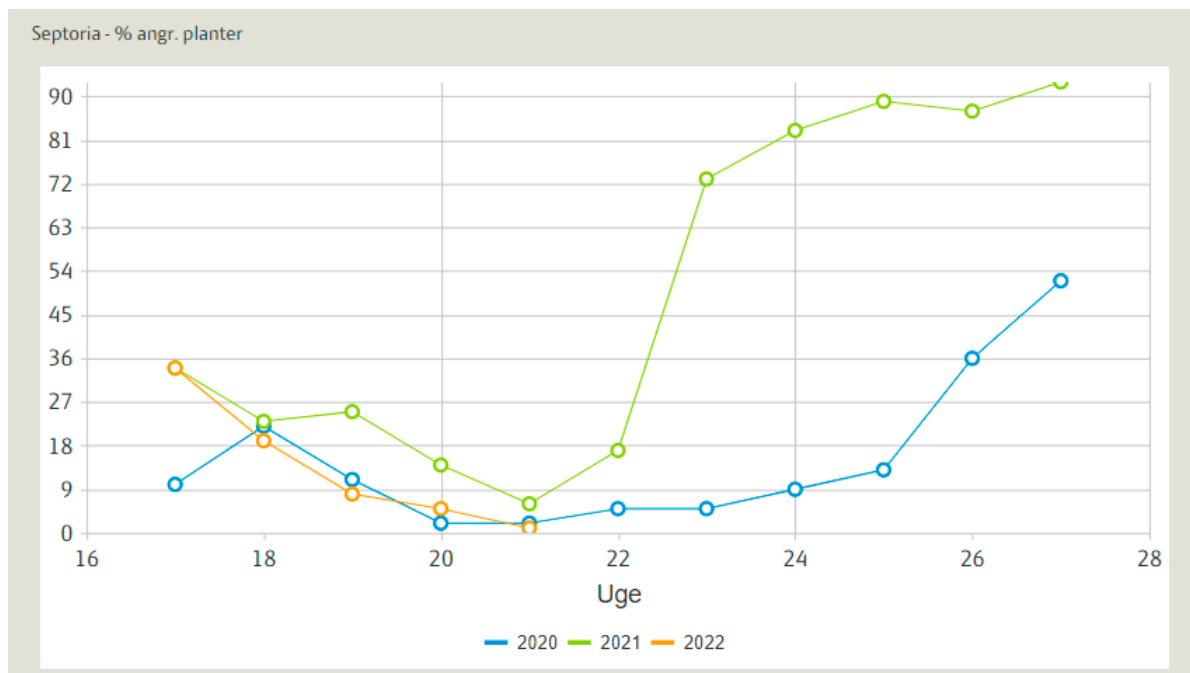
Det gennemsnitlige vækststadiet er 40 (fanebladet fuldt udviklet og lige før fanebladets bladskelede begynder at strække sig), mens enkelte af de længst udviklede marker er i vækststadiet 51 (begyndende skridning).

Her ses udviklingen i vækststadier i vinterhvede i registreringsnettet de senere år:

Uge-nr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
17			30	30	30	30	30	31	31	31	30
18	30	25	31	31	30	31	30	32	32	31	31
19	31	28	32	32	31	32	31	33	32	32	32
20	33	30	35	33	34	34	32	35	35	34	35
21	35	33	37	35	38	38	40	39	38	37	40
22	44	37	46	38	48	47	53	46	43	41	
23	50	45	55	41	62	58	66	55	55	53	
24	58	55	65	51	68	64	71	65	61	62	

Uge-nr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
25	63	62	70	58	71	69	75	70	68	69	

Figur 3. Udviklingen af Septoria pt. i hvede i forhold til de to foregående år.

Foto 2. Krøllede hvedeblade med zig-zag mærker som følge af tidligere kulde/frost. Fotograferet 20. maj 2022 af Britt Damgaard Lauritzen, KHL.

Rug

6. registrering er foretaget. Angrebene af brunrust er pt. overvejende svage. Der er fundet brunrust på en enkelt lokalitet i flere sorter (1-3 procent angrebne planter). Fra praksis er også i enkelte tilfælde meldt om brunrust. Brunrust fremmes af varmt vejr (15-22°C er optimum) og bladfugt (nedbør eller kolde nætter med dug). Ved optimale forhold er inkubationstiden (tiden fra smitte til symptomer ses) ned til 5-6 dage. Angreb breder sig derfor ofte sidst i sæsonen.

Brunrust bekæmpes ved over 10 procent angrebne planter til vækststadiet 69 (afsluttet blomstring). Til bekæmpelse kan f.eks. anvendes 0,3-0,35 l Prosaro EC 250. Vær ved brug af midler med nye etiketter og navne opmærksom på de nye triazolregler.

Det gennemsnitlige vækststadium er vækststadium 59 (gennemskredet), mens nogle marker er begyndt at blomstre.

Triticale

6. registrering er foretaget. Der er kun foretaget registreringer i 11 marker i to sorter. Der er udløst bekæmpelse af gulrust i 7 ubehandlede marker med Cappricia (2-85 procent angrebne planter) og 2 ubehandlede marker med Trias (1 procent angrebne planter). Gulrust bekæmpes i begge sorter ved 1 procent angrebne planter.

Der er udløst meldugbekæmpelse i 3 hhv. 2 af markerne med Cappricia (5-100 procent angrebne planter) og Trias (1-100 procent angrebne planter). Fra praksis er også meldt om nogle tilfælde af meget meldug i Cappricia. Meldug anbefales i modtagelige sorter bekæmpet i vækststadium 41-60 ved over 50 procent angrebne planter og herefter ved over 75 procent angrebne planter til vækststadium 65 (blomstring).

Til bekæmpelse kan f.eks. anvendes 0,3 l Orius Max eller 0,25 l Folicur Xpert. Vær ved brug af midler med nye etiketter og navne opmærksom på de nye triazolregler.

Det gennemsnitlige vækststadium er 53 (under skridning).

Foto 3. Skoldplet i triticalearten Trias i observationsparceller fotograferet 19. maj 2022 af Susanne Sindberg, Tystofte. Betydende angreb af skoldplet i triticale er meget sjældne.

1. registrering hvedegalmyg

Forekomsten af orangegule hvedegalmyg følges igen via feromonfælder på ca. 55 lokaliteter. De første aflæsninger er foretaget, og der er pt. kun fundet ingen eller få hvedegalmyg i fælderne. Fælderne aflæses to gange om ugen.

Flere og flere sorter er resistente mod de orangegule hvedegalmyg. Følgende af de dyrkede sorter er resistente mod den orangegule hvedegalmyg, og bekæmpelse er derfor ikke aktuel: Champion, Heerup, KWS Firefly, KWS Scimitar, LG Initial, LG Skyscraper, Pondus, RGT Birstow, RGT Saki, SY Insitor og Sheriff. I sortsblandinger anbefales bekæmpelse ikke i blandinger med mindst 2 resistente sorter, dvs. bekæmpelse anbefales ikke i blandingen Power Mix (Pondus, RGT Saki, Momentum).

Hveden er modtagelig for evt. angreb fra omkring svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring (vækststadium 43-61).

Galmyggene har de bedste betingelser for at komme op ad jorden, hvis jorden er fugtig op til skridningen. De har de bedste betingelser for æglægning i hveden, hvis det er vindstille, tørt og lunt vejr ("grill-vejr") omkring skridning.

Fra England angives en bekæmpelsestærskel på 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag, såfremt hveden samtidig er i vækststadium 43-61 (svulmning af fanebladets bladskele til begyndende blomstring).

Ved fangst af over 30 hvedegalmyg pr. dag er der også en risiko, men det er usikkert, om bekæmpelse er rentabel.

3. registrering af svampesygdomme i vårbyg og havre

Vårbyg

3. registrering er foretaget. Angrebene er pt. svage. Der er fundet bygbladplet og skoldplet i ca. 5 procent af observationerne med op til 10 procent planter angrebet af bygbladplet og op til 5 procent planter angrebet af skoldplet. Der er pt. ikke registreret bygrust. Fra praksis er meldt om svage angreb af bygrust i en enkelt mark med Laureate.

Bygbladplet bekæmpes i meget modtagelige sorter (RGT Planet, Applaus) i vækststadiet 30-50 ved over 10 procent angrebne planter og i de øvrige modtagelige sorter ved over 25 procent angrebne planter.

Behovet for at bekæmpe skoldplet fastlægges ved at tælle dage med nedbør fra vækststadiet 31 (1 knæ udviklet), ligesom der skal være mindst 10 procent angrebne planter. 5 dage med nedbør udløser behandling i modtagelige sorter. I marker med forfrugt byg og samtidig reduceret jordbearbejdning er tærsklen lavere.

Til tidlig svampebekæmpelse anbefales Orius Max, Folicur Xpert, Prosaro eller Proline Xpert, hvor førstnævnte midler har bedst effekt på bygrust, og sidstnævnte midler har bedst effekt på skoldplet. Comet Pro kan også anvendes og har god effekt på bygbladplet samt god effekt på bygrust og skoldplet.

Ved behov for svampebekæmpelse omkring skridning anbefales Propulse-holdige løsninger, hvor dosis fastlægges efter smittetryk. Anvend afhængig af smittetryk i intervallet 0,25-0,35 l Propulse blandet med f.eks. 0,15-0,25 l Orius Max/Comet Pro. Vil man være sikker på at få de gamle triazolregler opbrugt, kan i stedet for Propulse også anvendes 0,25-0,35 l Prosaro eller Proline Xpert blandet med 0,15-0,2 l Comet Pro. Vær ved brug af midler med nye etiketter og navne opmærksom på de nye triazolregler.

De første registreringer af bladlus og kornbladbillelarver er foretaget, og der er ingen eller svage angreb (maks. 3 procent strå med kornbladbillelarver og 2 procent strå med bladlus).

Det gennemsnitlige vækststadium er stadium 32 (2 knæ udviklet), mens mange marker er i vækststadium 37 (fanebladet synligt).

Foto 4. "Rede" af bygbladplet i vårbygssorten Skyway (2 i modtagelighed for bygbladplet) fotograferet 24. maj 2002 af Carsten Klöcher, Djursland Landboforening. I marken var der flere reder.

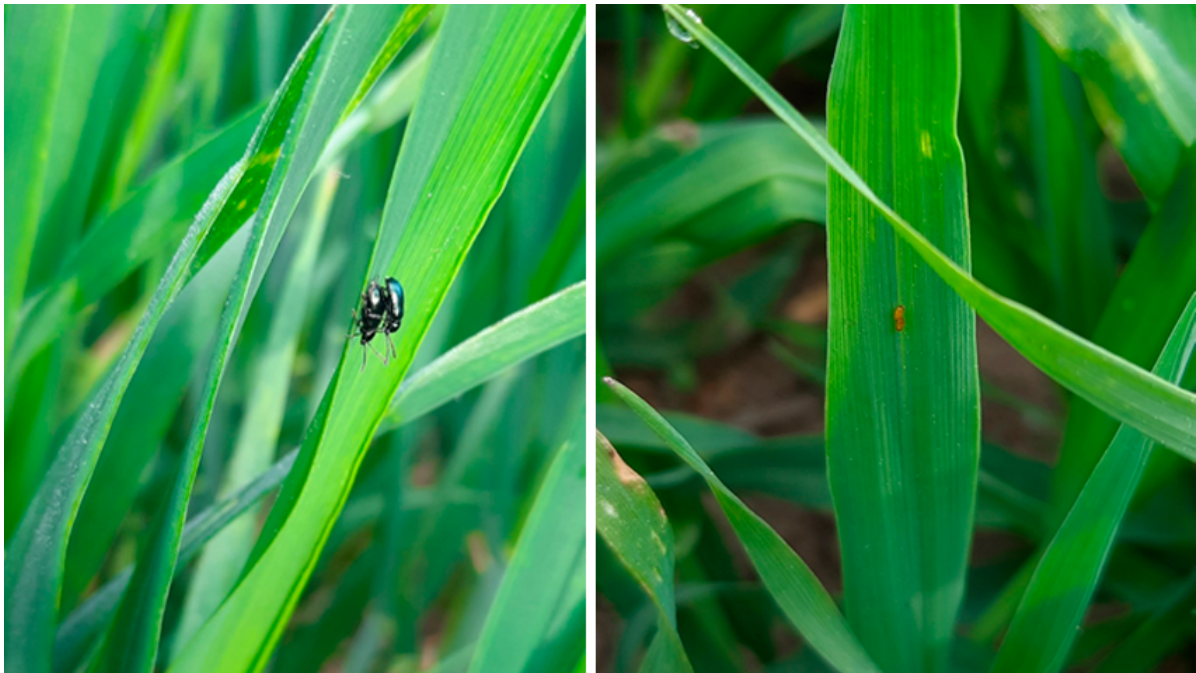

Foto 5. Kornbladbiller. Der findes 2 rødhalsede arter og 1 blåhalsede art. Her den blåhalsede art. Til højre æg af kornbladbiller. Fotograferet 19. maj 2022 af Kasper Holm Kristensen, Velas.

Havre

3. registrering er foretaget. Der er ikke fundet meldug.

De første registreringer af bladlus og kornbladbillelarver er foretaget, og der er ingen eller svage angreb (maks. 2 procent strå med kornbladbillelarver og 2 procent strå med bladlus).

Det gennemsnitlige vækststadium er stadium 33 (3 knæ udviklet), mens mange marker er i vækststadium 37 (fanebladet synligt).

Foto 6. Kuldebånd i havre også kaldet "Colour banding" fotograferet 18. maj 2022 af Eva Tine Engelbreth, Sagro. Båndene opstår ved kolde nattemperaturer efterfulgt af varme solrige morgener og ses mere udpræget på planter i marken, som er dybere sået. Ved flere frostnætter ses flere kuldebånd.

Foto 7. En enkelt bygflue i den røde ring på kanten af en limplade fotograferet 18. maj 2022 af Anders Düring Jørgensen, VKST. Der er opsat 3 plader i vårhvede på lokaliteten Asnæs. Der blev fundet i alt 2 bygfluer på 3 limplader. Aflæsning igen 23. maj viste i alt 19 bygfluer på de 3 limplader. Flyvning ifølge temperaturmodellen angiver flyvning fra 25. maj ved Asnæs, så det passer nogenlunde.

6. registrering af svampesygdomme i alm. rajgræs

Der er fundet angreb af kronrust i ca. 55 procent af observationerne, men hovedsagelig svage angreb. Det højeste angreb er 5 procent dækning i Greenway og Esquire. Meldug er fundet i ca. 35 procent af markerne og overvejende med svage angreb, men med op til 5 procent dækning. De vigtige behandlinger mod svampe i rajgræs er omkring vækststadiet 45-51 og 69.

Det gennemsnitlige vækststadium er 50, mens de længst udviklede marker er under skridning.

Til bekæmpelse omkring vækststadiet 45-51 kan anvendes f.eks. 0,2-0,25 l Entargo blandet med 0,3-0,4 l Orius Max eller blandet med 0,25-0,3 l Folicur Xpert. Der kan også anvendes 0,25-0,3 l Comet Pro blandet med 0,25-0,3 l Orius Max eller blandet med 0,2-0,25 l Folicur Xpert. Bemærk at Orius Max senest må anvendes under skridning (vækststadium 55). 0,5-0,6 l Balaya kan også anvendes, og midlet må senest anvendes 31. maj.

4. registrering af skadedyr i roer

NBR og Nordic Sugar følger forekomsten af skadedyr i sukkerroer til sidst i juni, og resultaterne kan også følges på registreringsnettet. Data opdateres hver torsdag.

De tidligt såede roer er nu mange steder på mere end 6-bladstadiet, så planterne er så store, at der ikke længere er behov for bekæmpelse af trips og runkelroebiller. De omsåede roer skal følges for skader af trips og runkelroebiller, men roerne forventes at være så hurtig i vækst, at de følsomme stadier "overstås" på kort tid. Bekæmpelsestærsklen for trips og runkelroebiller er tydelige skader på mere end 50 procent af planterne.

1. registrering af cikader i kartofler

Der blev opsat gule limplader i den forløbne uge 20, og de første aflæsninger er foretaget.

Der har i den forløbne uge været en del indflyvning af cikader. Der er konstateret cikader på 7 af 9 lokaliteter (op til 450 i gennemsnit pr. limplade). Dette er igen tidligt, og evt. bekæmpelse er tidligst aktuel 4 uger efter indflyvning. Indflyvning er i de tidligst fremspillede marker således sket i uge 20. Til bekæmpelse senere anbefales 0,15 kg Mospilan.

[Se registreringer i Registreringsnettet](#)

[Følg udviklingen af skadegørere i registreringsnettet 2022](#)

[Se alle ugekommentarer til udviklingen af skadegørere](#)

Emneord

Havre

Registreringsnet/varsling

Rug

+7

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

gcn@seges.dk

+45 2028 2695

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S

Tlf. 8740 5000

Agro Food Park 15

Fax. 8740 5010

8200 Aarhus N

Email info@seges.dk

